

Bekijk de hele keten, niet alleen het voer

100% biologisch voer

Voor jonge biggen, die licht verteerbare eiwitten nodig hebben, is er nog geen goed alternatief.

Bij minder optimaal voer neemt de kans op verenpikkerij toe. Inleveren op kwaliteit mag niet ten koste gaan van de diergezondheid.

Het houdt de gemoederen bezig. Vanaf 2012 moet biologisch voer echt honderd procent biologisch zijn. Licht verteerbaar, eiwitrijk voer samenstellen voor jonge dieren blijkt echter moeilijk. De benodigde lokaal geteelde, biologische grondstoffen zijn bovendien schaars. Welke alternatieven zijn er?

“We zouden jonge biggen langer bij de zeug kunnen houden,” oppert veevoedadviseur Achim Tijkorte van voerleverancier For Farmers. “Dat vraagt forse aanpassingen in het huisvestingsstelsel van bedrijven, maar Maatschap De Lange in Ommen bewijst dat het kan. Daar zogen ze tot week tien, vier weken langer dan op andere biologische bedrijven.” Ook deskundigen uit de biologische kippenhouderij is gevraagd na te denken over andere methoden. “Inleveren op kwaliteit mag niet ten koste gaan van de diergezondheid,” benadrukt kippenvoederonderzoeker Berry Reuvekamp van Wageningen UR Livestock Research.

De eiwitvoorziening

In de biologische varkenshouderij moet vanaf 1 januari 2010 95 procent van de grondstoffen voor het voer biologisch zijn. Die stap was nog wel te maken, zegt Tijkorte,

maar de volgende stap, naar honderd procent, wordt een stuk moeilijker. Tijkorte: “In Nederland zijn geen biologische eiwitrijke grondstoffen voorhanden die goed verteerbaar zijn voor biggen.”

Naar die grondstoffen wordt echter wel gezocht. Onderzoeker Carola van der Peet, van Wageningen UR Livestock Research, leidt momenteel een verteringsonderzoek bij biggen. Ze zoekt naar eiwitten die goed door biggen worden verteerd én in Nederland en omstreken verbouwd worden. Soja en zonnebloemen moeten van ver gehaald worden. Van der Peet doet daarom proeven met eiwitconcentraten uit erwten, tarwegluten, rapzaad en veldbonen. In september en oktober zijn die concentraten in twee proeven aan het biggenvoer toegevoegd. Er zijn monsters genomen van het voer en de mest, waarin de eiwitgehalten zijn bepaald. Het verschil tussen die twee geeft aan hoeveel

eiwitten de biggen hebben verteerd. Ook aan het eind van de dunne darm van de biggen zijn monsters genomen, om de verteerbaarheid van aminozuren vast te stellen.

Begin 2010 volgen de resultaten van deze proef. Vervolgens zullen, met de eiwitten waar biggen goed op reageren, proeven worden opgezet om te onderzoeken hoeveel van die eiwitten probleemloos aan het voer toegevoegd kunnen worden. "We gaan bijvoorbeeld bekijken of biggen het nog wel lusten als je veel toevoegt en of ze van dat voer wel voldoende groeien," licht Van der Peet toe.

Kiezen voor minder opbrengst?

Ook kippenvoerspecialist Reuvekamp heeft veel onderzoek gedaan naar eiwitrijke grondstoffen van eigen bodem, die de exotische grondstoffen kunnen vervangen. "Technisch is het haalbaar," zegt hij, "maar het zit vast op de beschikbaarheid van die lokaal geteelde gewassen. Die zijn schaars."

Een andere uitdaging is het op gewicht brengen van kippen met honderd procent lokaal geteeld, biologisch voer. "Het energiegehalte van het voer is lager dan conventioneel voer, dus een kip moet eraan wennen meer voer op te nemen. De huidige opfokmethodes zijn daar niet goed op ingericht," aldus Reuvekamp.

Reuvekamp is bereid *out of the box* te denken om tot een voeroplossing voor de biologische sector te komen. Hij denkt hardop na of er misschien op kwaliteit ingeleverd kan worden. "Minder eieren per kip? Ik denk dat de meesten het daar niet mee eens zullen zijn," zegt hij. Iets minder goede eieren dan? Eieren met een kleine schaalafwijking bijvoor-

beeld? "Als er meer betaald wordt voor die tweede soort eieren, die niet direct geconsumeerd worden, maar verwerkt in allerlei producten, zou dat wel schelen", begint hij. Maar hij voorziet toch problemen. "Je hebt natuurlijk ook te maken met dierenwelzijn. Achteruitgang van de schaalsterkte duidt op een calcium- en fosforgebrek. Dat kan leiden tot botbreuken. Inleveren op kwaliteit mag niet ten koste gaan van de gezondheid van het dier," benadrukt hij.

Daar is Tijkorte het mee eens: "Diergezondheid staat voorop." Hij ziet voor de biologische varkenshouderij echter wel mogelijkheden om andere eisen te stellen aan de opbrengst dan nu. "Als de aanpassing in voer betekent dat er meer of minder spek, of meer of minder groei is, dan is dat voor mij wel bespreekbaar," zegt hij. Mits dat bedrijfseconomisch ook allemaal kan, natuurlijk.

Robuustere rassen

Bij leghennen zou je nog kunnen nadenken over robuustere rassen. Dieren die wat beter tegen een stootje kunnen, die in een periode waarin de energie- of eiwitwaarden van het voer tijdelijk wat lager zijn wat minder eieren gaan leggen, maar wel gezond blijven. Daarover wordt ook nagedacht bij Wageningen UR, in projecten als 'robuuste leghennen' en 'low input breeding'. Maar uiteindelijk moet er wel een markt voor zijn, benadrukt Reuvekamp. "Er zijn wereldwijd maar twee fokbedrijven die al het basismateriaal voor leghennen leveren: Lohmann in Duitsland en Hendrix Poultry Breeders in Nederland. Het is de vraag of zij alternatieve merken willen fokken. Biologisch is maar een hele kleine markt." ■

Workshop
Omgaan met 100%
biologisch voer
Do 21 januari, 11.00 uur
Paviljoen 4 - Dierhouderij

Berry Reuvekamp:
"Technisch is het haalbaar,
maar het zit vast op de
beschikbaarheid van die
lokaal geteelde gewassen.
Die zijn schaars."